

αὐτοῦ. Εἰς τὸ πλαίσιον τῶν σκέψεων τούτων θεμελιοῦνται καὶ αἱ εἰς τὸ κρινόμενον βιβλίον ἐμφανιζόμεναι ἀλλαγαί.

Εἶναι καταφανεὲς ὅτι, ἐνῶ ἐξωτερικῶς τὸ βιβλίον δὲν φαίνεται νὰ διαφέρει ἀπὸ τὰς δύο προηγουμένας ἐκδόσεις του, ἐν τούτοις ἔχει διάφορον συγκρότησιν. Ἀναλυτικῶς, ἡ ὕλη τοῦ βιβλίου δίδεται ποιοτικῶς κατ' ἄλλον τρόπον, ἤτοι ἡ διδασκαλία τῶν τύπων τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν ῥημάτων, (τῆς κλίσεως), περιωρίσθη σημαντικῶς διὰ νὰ ἐξαρκοῦν μόνον εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν περικοπῶν τῶν κειμένων τῶν περιεχομένων εἰς τὸ βιβλίον. Ἀντιστοίχως περιωρίσθη καὶ ἡ ὕλη τοῦ διδασκομένου Συντακτικοῦ. Ἐξ ἄλλου εἰς ἀναπλήρωσιν τῆς διδασκομένης γραμματικῆς (καὶ συντακτικῆς) ὕλης διηυρύνθησαν εἰς ἕκτασιν τὰ παρεχόμενα κείμενα. Κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον ἡ μέθοδος διδασκαλίας χωρεῖ ἀπαγωγικῶς (ἐκ τῶν κειμένων πρὸς τοὺς γραμμ. τύπους καὶ οὐχὶ ἐκ τῶν τύπων πρὸς τὰ κείμενα), ἐνῶ ὁ μαθητὴς κατανοεῖ εὐχερέστερον τὴν ὕψην καὶ τὸ σύστημα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης. Παύει πλέον ὡς σκοπὸς τῆς διδασκαλίας ἡ πλήρης διδασκαλία τοῦ τυπικοῦ τῆς Γραμματικῆς καὶ τοῦ ὅλου συστήματος τῆς συντάξεως, συγκεντροῦται δὲ ἡ προσπάθεια εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν κεντρικωτέρων καὶ συνηθεστέρων φαινομένων τοῦ τυπικοῦ τῆς Γραμματικῆς χωρὶς διδασκαλίαν ἀνωμάτων ῥημάτων καὶ εἰς τὰ οὐσιωδέστερα φαινόμενα τοῦ συντακτικοῦ (ὑποθετικαὶ προτάσεις, τελικαί, εἰδικαί, χρήσις ἀπαρεμφάτου καὶ μετοχῆς).

Ἡ ἐπίδιωξις τοῦ διδακτικοῦ τούτου βιβλίου διακρίνεται διὰ τὴν προσπάθειαν πρὸς διευκόλυνσιν τοῦ μαθητοῦ νὰ ἀναγνώσῃ ἐλαφρὰ κείμενα πεζά, νὰ ἀντιλαμβάνεται τὴν ἔννοιάν των καὶ νὰ ἀποδίδῃ ταῦτα μὲ τὸ ἰδικόν του ἔθνικόν λεξιλόγιον. Ἐξ ἄλλου τὸ λεξιλόγιον περιωρίσθη εἰς 1500 λέξεις. Διὰ τοῦ κειμένου δέ, διὰ τῶν εἰκόνων καὶ διὰ τῆς αἰσθητικῆς ἀναλύσεως τῶν εἰκόνων, τῆς διδομένης διὰ τῆς Beilage, παρέχονται γνώσεις καὶ ἰδέαι διὰ τὰ πεδία τοῦ πνευματικοῦ, τοῦ ἱστορικοῦ καὶ τοῦ πολιτιστικοῦ κόσμου τῶν Ἑλλήνων. Τοῦτο ἐπιτυγχάνεται καλύτερον διότι τὰ κείμενα ἐπιδιώκεται νὰ εἶναι πρωτότυπα ἄνευ συμπληρώσεων, νὰ συνδέονται καλύτερον μὲ τὰς σημερινὰς ἀντιλήψεις καὶ νὰ ἐκπροσωποῦν κατὰ τὸ δυνατόν χαρακτηριστικὰς ἀπόψεις τῆς ἰδιοτυπίας τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου, προσιτὰς βεβαίως εἰς τὴν ἀντιληπτικότητα τῆς ἡλικίας τῶν διδασκομένων.

Νομίζω ὅτι ἡ προσπάθεια αὕτη τῶν συγγραφέων, οἵτινες, σημειωτέον, ἀνήκουν εἰς τὸν κύκλον τῶν ἐγκριτωτέρων ἐκπροσώπων τῶν Γερμανῶν κλασσικῶν φιλολόγων, εἶναι λίαν ἐπιτυχής, παρέχει δὲ πολυτίμους ὑποκινήσεις εἰς τοὺς συγγραφεῖς διδακτικῶν βιβλίων διὰ κλασσικὰς γλώσσας εἰς οἰανδήποτε χῶραν.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

* *

Δ. Ν. ΜΟΝΟΓΥΙΟΥ — Ν. Γ. ΜΠΟΥΡΑ, Ἄρχαιος Ἑλληνικός Λόγος, Ἄρχαϊα κείμενα, σύνταξις καὶ ἀσκήσεις διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς Γ' Γυμνασίου, Ἐκδοσις Κολλεγίου Ἀθηνῶν Ἀθῆναι 1974, σχ. 3 Μ σελ. 211.

Ἐπειτα ἀπὸ τὴν ἐκδοσιν τοῦ ἀναγνωστικοῦ τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν διὰ τὴν Α' τάξιν τῶν Γυμνασίων, εἰς ἣν προέβη τὸ Κολλέγιον Ἀθηνῶν διὰ τῶν καθηγητῶν του Πανηγύρη καὶ Φραγκίσκου, περὶ ἧς ἡ ἐν «ΠΛΑΤΩΝ» ΚΔ' (1972) σελ. 315—6 κρίσις, καὶ τοῦ Ἀναγνωστικοῦ διὰ τὴν Β' τάξιν διὰ τῶν καθηγητῶν Καλασούνα - Μπούρα, περὶ ἧς ἡ ἐν «ΠΛΑΤΩΝ» ΚΕ' (1973) σελ. 364—5 κρίσις,

ιδού τώρα εἰς συνέχειαν ἔρχεται ἡ ὑπὸ τοῦ Κολλεγίου ἔκδοσις καὶ τοῦ Ἀναγνωστικοῦ διὰ τὴν Γ' τάξιν, παρασκευασθεῖσα ὑπὸ δύο φιλόλογων καθηγητῶν αὐτοῦ.

Τὸ Κολλέγιον Ἀθηνῶν, ὡς Ἐκπαιδευτικὸς Ὄργανισμὸς, σχόν τὴν πρωτοβουλίαν νὰ ἀναζητήσῃ νέα σχήματα διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν εἰς τὸ Γυμνάσιον καὶ νὰ κινητοποιήσῃ πρὸς τοῦτο δημιουργικῶς τὸ ἐκλεκτὸν ἐπιτελεῖον τῶν φιλόλογων τοῦ ἐτίμησε τὴν ἐκπαιδευτικὴν του ἱστορίαν, οἱ δὲ φιλόλογοι του διὰ τῆς ἐκδόσεως νέου τύπου ἀναγνωστικῶν, ἀπέδειξαν ὅτι συνδυάζοντες τὴν ἐπιστημονικὴν τῶν γνώσιν μετὰ τῆς διδακτικῆς πείρας εἶναι δυνατόν νὰ ἐπινοήσουν ἀποτελεσματικώτερα καὶ πρακτικώτερα σχήματα διδασκαλίας, ἐπισκοποῦντες δὲ καὶ τὰς ἔξω τῆς Ἑλλάδος ἀναλόγους ἀναζητήσεις κατέληξαν εἰς σχήματα προσαρμοζόμενα ἄριστα εἰς τὰς ἰδικὰς μας συνθήκας, ὡς δεικνύουν καὶ τὰ προηγούμενα ἀλλὰ καὶ τὸ παρὸν τρίτον βιβλίον τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Λόγου.

Κρίνω ὡς ἰδιαιτέρως ἐπιτυχῆ τὴν συναρμολόγησιν τοῦ τρίτου τούτου βιβλίου. Τὰ κείμενά του εἶναι ἐκ τῶν ὁμαλωτέρων, ἔχουν συγκεντρωθῆ ἐκ πλείστων συγγραφέων, τῶν ἀρίστων, τῆς Ἀρχαίας Γραμματείας, ἕνια ἐκ τῶν ἱερῶν κειμένων, ἐκ τινῶν μεσαιωνικῶν καὶ ἐκ τῶν πρὸς ἄσκησιν παρατιθεμένων εὐρίσκει τις καὶ λαϊκά. Ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον τὰ κείμενα πάντα εἶναι ἐξαιρέτα, διαφωτιστικά τοῦ πολιτισμοῦ μας καὶ φρονηματιστικά. Κείμενα πρὸς διδασκαλίαν, συνήθως βραχέα, καὶ κείμενα πρὸς ἀνάγνωσιν, ἐπιτροχάδην μετάφρασιν καὶ ἐνίοτε πρὸς ἄσκησιν, βραχέα ἢ ἐνίοτε — καλῶς — ἐκτεταμένα εἰς ἀρκετὰς σελίδας. Ἐχρηιάσθη μεγάλη λογιότης διὰ τὴν συλλογὴν τόσων ἐπιτυχῶς ἀνθολογηθέντων κειμένων προσαρμοζομένων εὐστόχως εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν ἐπὶ μέρους κεφαλαίων, καὶ εἶναι εὐτύχημα ὅτι τὴν λογιότητα ταύτην διαθέτου ἀμφοτέρωι οἱ συγγραφεῖς, δεδοκιμασμένοι φιλόλογοι καὶ διδακτικοὶ ἄνδρες.

Ἀξιολογάτατα εἶναι ἐπίσης καὶ τὰ περιγράφοντα τὰ διάφορα μέρη τῆς χώρας μας βραχέα ἀποσπάσματα, εἰλημμένα ἐκ πλήθους συγγραφέων, Ἡροδότου, Ἀριστοτέλους, Πινδάρου, Ἰσοκράτους, Πράξων τῶν Ἀποστόλων, Σοφοκλέους, Βακχυλίδου, Παλατίνης Ἀνθολογίας, Αἰσχίνου, Διοδώρου, Κεδρηνοῦ, Δικαιάρχου, Προκοπίου, Δισκουρίδου, Καλλιμάχου, Θεόγνιδος, Ἀποκαλύψεως τοῦ Ἰωάννου, Θουκυδίδου, Ὀδυσσεΐας, Σχολίων εἰς Ὅμηρον, καὶ πρὸ παντὸς τῶν γεωγράφων Στράβωνος καὶ Πausανίου. Ἐπίσης ἀξιόπαινος εἶναι καὶ ἡ διδομένη βραχεῖα παραστατικὴ ἐξιτόρησις τῶν μεταβολῶν, ἃς ὑπέστη ἡ Ἑλλ. γλῶσσα ἀνὰ τοὺς αἰῶνας.

Ἡ χρῆσις τῶν κειμένων πρὸς γραμματικὴν καὶ συντακτικὴν διδασκαλίαν γίνεται μὲ τὸν αὐτὸν περίπου τρόπον, ὡς καὶ διὰ τὰ προηγούμενα ἀνάλογα βιβλία τῆς ἐκδόσεως τοῦ Κολλεγίου. Παροχὴ λεξιλογικῆς ἐρμηνείας καὶ βασικῶν γραμματικῶν καὶ συντακτικῶν πληροφοριῶν, ἀκολούθως δὲ ὑποβολὴ τῶν πάσης φύσεως ἀσκήσεων (τροπαί, ἀντικαταστάσεις, ἀναγνωρίσεις, μεταποιήσεις, συσχετίσεις λεκτικαὶ καὶ νοηματικά, συνώνυμα, ἀντίθετα, μεταφράσεις, μεταφοραὶ νέων φράσεων εἰς τὸ ἀρχαῖον, συμπύκνωσις νοημάτων ἀρχαίων κειμένων εἰς ἀρχαίας περιλήψεις κλπ.), ταῦτα δὲ μὲ πάσης φύσεως αἰσθητοποιήσιν ἀπὸ ὑπογραμμισμένων ἢ ἑτεροχρῶμων λέξεων καὶ φράσεων μέχρι ἐγχρῶμων κειμένων καὶ σχηματικῶν παραστάσεων.

Πίνακες περὶ τοὺς 87 ἐκ τοῦ ἀρχαίου βίου καὶ τῆς Τέχνης τῶν τε Ἑλλήνων καὶ τῶν ἀρχαίων λαῶν συμβάλλουν ἐν συνδυασμῶ πρὸς τὰ κείμενα νὰ δώσουν εἰκόνα πολυπλευρον τοῦ ἰδικοῦ μας ἀρχαίου κόσμου καὶ τῶν γειτόνων αὐτοῦ.

Ἐν τέλει τοῦ βιβλίου παρατίθεται πλῆθος πινάκων, δεῖγμα καὶ τῷτο τῆς ἐπιμελείας καὶ τῆς στοργῆς μεθ' ἧς συνετάγη τὸ διδακτικὸν τοῦτο βιβλίον, τὸ ὁποῖον κρίνω ἐκ τῶν ἀρίστων ποὺ ἐνεφανίσθησάν ποτε εἰς τὴν Χώραν μας.